

Talouden ja toiminnan seurantaraportti

1-3/2024 Kasvu ja oppiminen

Kasvun ja oppimisen toimiala

Kasvu ja oppiminen	Toteuma 1-3/2024	Muutettu TA 2024	Toteuma-% TA 2024	Toteuma 1-3/2023	ENNUSTE
TOIMINTATUOTOT	2 006 014	6 276 433	32,0 %	2 376 487	6 276 433
TOIMINTAKULUT	-29 117 513	-123 630 442	23,6 %	-27 977 156	-123 630 442
TOIMINTAKATE	-27 111 499	-117 354 009	23,1 %	-25 600 669	-117 354 009

Kasvun ja oppimisen johto

Asiakkuudet

Kasvun ja oppimisen toimialalla luodaan edellytyksiä kasvulle, hyvinvoinnille ja oppimiselle. Laadukas varhaiskasvatus ja koulu- tus vahvistavat lasten ja nuorten hyvinvointia sekä ehkäisevät syrjäytymistä.

Väestöennusteiden mukaan lasten määrä laskee tulevina vuosina sekä varhaiskasvatustilanteissa, mutta myös peruskouluikäisissä muutamilla sadoilla lapsilla muuttovoitosta huolimatta. Vielä tulevana lukuvuonna lasten määrän vähenemä ei näy kou- lunsu aloittavien ikäluokassa juurikaan. Varhaiskasvatuksessa osallistumisprosentin ollessa korkea ja osittain edelleen kasva- essa lasten määrä ei ole laskennallisesti vähenemässä. Asiakkuuksien vähentyessä palveluverkkoa on uudistettava, jotta pys- tytään tuottamaan entistä parempi palveluita. Oppilasmäärän kasvun pysähtyminen mahdollistaa henkilöstökulujen tarkastelun pitkällä aikavälillä. Tämän ennakoitaan tarkoittavan sitä, että henkilöstömäärä vähenee, mutta vasta siinä vaiheessa, kun ryh- miä voidaan yhdistää.

Kuraattori- ja psykologipalveluiden siirryttyä hyvinvointialueelle 1.1.2023 alkaen tehtävämme on ollut seurata, että oppilashuol- lon palvelut pysyvät yhtä laadukkaina ja ovat oppilaiden tavoitettavissa kuten aikaisemmin. Porvoon kaupungin oppilaiden hy- vinvoinnin takia edunvalvonta hyvinvointialueen puolelle on erittäin tärkeää. Yhdyspintatyö on suunnitteluvaiheessa ja yhteistä viestintää on mallinnettu. Mikäli oppilashuollon uudelleenorganisointi kaupungin palveluksi on mahdollista, kaupunki käynnistää asiasta selvityksen hyvinvointialueen kanssa.

Toiminnot, palvelut ja prosessit

Palveluorganisaation palvelukulttuuria kehitetään entistä enemmän palvelutarpeen ja määrän mukaiseen suuntaan sekä sisäi- sissä että ulkoisissa palveluissa. Muun muassa sopimushallinnan ja projektisalkun hallinnoinnin kehittämisen kautta organisaat- iotomme saa kattavaa informaatiota työtämme tukevista prosesseista ja sisällöistä.

Palvelurakenteita ja oppilaaksiottoalueita uudistamalla pystytään parhaalla mahdollisella tavalla tuottamaan laadukkaita varhais- kasvatus- ja koulutuspalveluita myös jatkossa väestörakenteen ja väestön sijoittumisen muokkauksessa. Toimialojen yhteistyönä on tehty ennakoitilaskelmia lapsimääristä sekä näihin pohjautuen suunniteltu ja laadittu periaatteet ohjaamaan palveluverkko- suunnittelua ja -päättöksentekoa. Periaatteiden ohjaamana laaditaan vuoden 2024 aikana palveluverkkoselvitys, johon pohjautuen päätetään palveluverkkosuunnitelma ja toimeenpanopäätökset kokonaisuudesta vuosina 2024–2025. Tavoitteena on strategian mukaiset ehyet kasvun polut. Perusteluina suunnittelulle ja uudelleenorganisoinnille ovat ikäluokkien pieneneminen, tasavertai- nen kohtelu, resurssien käyttö ja investointitarpeet. Palveluverkon kokonaisuutta tullaan edistämään vuonna 2024–2026 hyväk- syttyjen periaatteiden mukaan. Vuonna 2024 tehdään palveluverkkoon selvitys ja palveluverkkosuunnitelma. Toimeenpanopää- tökset kokonaisuudesta tehdään vuonna 2025. Lasten määrä tulee Porvoossakin ennusteen mukaan laskemaan pitkällä aikavä- lillä 2040 mennessä 11,3 %. Tämä tulee ennakoita ajoissa.

Henkilöstö

Hallinnon prosessien virtaviivaistaminen toimialojen yhtenäisten toimintatapojen myötä mahdollistaa prosessien kehittymistä sekä jatkossa henkilöstöresurssien ja ohjelmistojen täsmällisempää käyttöä. Automatisoinnin sekä ohjelmisto-osaamisen ja -kehittä- misen ansiosta voidaan manuaalista työtä ja resursseja vähentää jatkossa. Resurssien vähentyessä henkilöstön kouluttaminen, yhteistyö toimialojen välillä sekä ulkopuolisten yhteistyökumppaneiden kanssa on välttämätöntä työn kehittämisen kannalta, joten asiantuntijapalveluihin sekä koulutusmäärärahojen määrään on satsattava resursseja.

Henkilöstön osallistaminen ja kuuleminen mm. kyselyjen avulla toimintojen ja johtamisen kehittämiseen liittyen mahdollistaa re- surssien tarpeenmukaista kohdentamista sekä koulutustarpeeseen vastaamista. Työvoimapula haastaa tällä hetkellä voimak- kaasti toimialamme palvelujen toteuttamista etenkin varhaiskasvatuksessa. Muutoksessa on syytä huolehtia henkilöstön työhy- vinvoinnista ja panostaa osaamista sekä resursseja myös siihen. Haasteeseen on vastattu Kasvun ja oppimisen toimialalla myös johtamisjärjestelmiä uudistamalla, toimintoja yhdenmukaistamalla sekä luomalla juuri tarvetta vastaavia toimenkuvia ja vastuita. Myös pätevytykseen tähtäviä koulutusohjelmia ja -polkuja hyödynnetään eri koulutuksen järjestäjien kanssa.

Ennakoiva ja suunnitelmallinen viestintä esihenkilöiden ja koko henkilöstön suuntaan luo turvallisuuden tunnetta, yhdenmukaistaa johtamista ja toimintakulttuuria, luo avoimuutta ja mahdollistaa yhteisen näyn pidemmälle tulevaisuuteen. Toimialan

henkilöstömäärä on noussut kuluvan vuoden 2023 talousarvioon verrattuna palvelutarpeeseen perustuen. Vuonna 2023 aloitetut toiminnot jatkuvat vuodelle 2024 lukuvuosi – ja toimintakausiperusteisesti elokuun alusta seuraavan vuoden kesään saakka. Vuodelle 2024 esitetään lisäksi muutamia uusia tehtäviä ja virkoja vastaamaan toimialan toimintakulttuuriin vaikuttaviin muutostrendeihin: lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja oppimisen haasteet, henkilöstön saatavuus sekä digitalisaation lisääntyminen.

Talous

Kasvun ja oppimisen toimialan talousarviossa merkittävässä roolissa ovat henkilöstökulut sekä sisäiset kustannukset (vuokrat, ateria- ja puhtauspalvelut) sekä it- koneiden ja -laitteiden leasing-kustannukset. Hankkeet, projektit ja ohjelmat sekä avustukset kokonaisuutena koostavat noin 3 miljoonan euron kokonaisuuden noin 20 % omavastuuosuuksilla ja tästä rahasta suurin osa on kohdennettu henkilöstökustannuksiin rahoittajan määräämänä. Projekteissa ja hankkeissa työskentelevää henkilöstöä on yhteensä arviolta noin 70 henkilötyövuotta, mutta laskennallisesti projekteissa työskenteleviä henkilöitä on lukuvuoden aikana enemmän. Projekteilla ja hankkeilla mahdollistetaan paitsi uusien toimintojen kehittämistä, myös lisäresursointia perustyöhön.

Toimintojen taloudellinen tuottaminen ja opetuksellisen laadun varmistaminen vaatii lapsimäärän muuttuessa palveluverkon ja palvelutarjottimen muotoilua tarpeita ja resursseja vastaavaksi. Esimerkiksi 2–4 toimipisteen supistaminen mahdollistaisi vuosittain noin 1–2 miljoonan euron säästöt valtionosuuksien vähentyessä lapsimäärän mukaisesti. Sisäiset vuokrat ja muut sisäiset palvelut sekä kalusteinvestointien määrä muokkaantuvat korjaustarpeiden, uusien investointien ja tilatarpeiden myötä. Yhteistyötä tukipalveluorganisaatioyksiköiden kanssa tiivistetään edelleen yhteisiä prosesseja virtaviivaistamalla. Ensimmäisen kvartaalin jälkeen palvelualueen taloudellinen tilanne on vakaa.

Suomenkielinen perusopetus ja lukiokoulutus

Asiakkuudet

Suomenkieliset perusopetus- ja lukiokoulutuspalvelut ohjaavat esiopetuksen järjestämistä, järjestävät perus-, erityis- ja maahanmuuttajaopetuspalvelut, lukiokoulutuspalvelut sekä koordinoivat aamu- ja iltapäivätoimintaa sekä järjestävät Tulliportin aamu- ja iltapäivätoiminnan erityislapsille. Tulliportin toiminnan rahoituksesta vastaa hyvinvointialue.

Oppilasmäärä kääntyy vuonna 2024 lievään laskuun koulutulokkaiden osalta. Samalla kuitenkin yläluokkien oppilasmäärä kasvaa hiukan ja muuttovoitto kasvattaa kokonaisoppilasmäärää muutamilla oppilailla vuosittain. Toimintaympäristön muutostrendit kuten lasten ja nuorten hyvinvointiin liittyvien haasteiden lisääntyminen, polarisaation kiihtyminen, oppimisen haasteiden lisääntyminen, Covid-19 jälkihoito, yhteisöllisyyden puute ja monikulttuurisuuden lisääntyminen on muuttanut palvelutarpeita merkittävästi.

Laajennettu oppivelvollisuus näkyy lukiossa tarpeena järjestää sekä tukiopeutusta että erityistä tukea. Edellä kuvattuihin haasteisiin on pyritty vastaamaan vuoden 2024 talousarviossa siten, että tukitoimet olisivat monipuolisia ja riittävällä tasolla. Kiusaamisen ehkäisemiseen liittyviä toimenpiteitä jatketaan ja seurataan aktiivisesti ja samalla selvitetään ulkopuolisen sovittelijan mukaan ottamista.

Toiminnot, palvelut ja prosessit

Lukuvuoden 2023–2024 painopisteenä on monilukutaidon sekä yhteisöllisen hyvinvoinnin kehittäminen. Kolmiportaisen tuen toteutumisen seuranta aloitetaan ja raportoidaan lautakunnalle kaksi kertaa vuodessa kuitenkin niin, että viimeisin tieto on ennen seuraavan vuoden talousarvion laatimishojetta.

Tavoitteena on luoda edellytykset opetuksen toteuttamiseen laadukkaasti oppimisympäristössä, joka on turvallinen ja terveellinen niin oppilaille kuin henkilöstölle. Koulujen toimintakulttuuria kehitetään siten, että vahvistamme yhteisöllisyyttä, henkilöstön sekä oppilaiden ja opiskelijoiden osallisuutta viihtyvyyden ja oppimisen edistämiseksi. Opetuksessa panostetaan perustaitoihin ja niiden vahvistamiseen erityisesti alkuopetuksessa riittävän lukutaidon saavuttamiseksi. Lisäksi satsataan digitalisaation hyödyntämiseen opetuksessa sekä digitaalisten systemaattiseen opetukseen digipolun mukaisesti. Monikulttuurisuuden huomioimiseen panostetaan ja oppimisen tukea tehostetaan pyrkien konsultatiiviseen työotteeseen. Lukiokoulutuksessa painopisteenä on opetus-suunnitelman kehittäminen sekä laajennetun oppivelvollisuuden lainsäädännön toimeenpano jokaisella vuosikursilla.

Aluerehtorijärjestelmän avulla koulujen rehtoreiden työtä tuetaan ja vahvistetaan rehtorin roolia oppimisen pedagogisena johtajana omassa kouluyhteisössä. Lisäksi kehitetään tiedolla johtamista hyödyntäen oppilasrekisterin tietoja sekä luomalla laadunhallintajärjestelmät nykyisen perusopetuksen järjestelmän ohella lukiokoulutukseen. Strategista johtamista vakiinnutetaan sekä samalla myös koulutason pedagogiselle johtamiselle vapautetaan lisää aikaa. Tavoitteena on yhdenmukaistaa koulujen toimintamalleja sekä lisätä opetuksen tasalaatuisuutta sekä työhyvinvointia. Rakenteelliset uudistukset yhdenmukaistavat johtamisjärjestelmiä niin varhaiskasvatukseen kuin suomen- ja ruotsinkielisten koulutuspalveluiden osalta. Tavoitteena on keskittyä varsinkin esi- ja perusopetuksen yhteistyön kehittämiseen ja opetussuunnitelmalliseen yhteistyöhön eri palvelualueiden välillä. Rehtorit ja muu koulujen johto osallistuvat pitkäkestoiseen johtamisen valmennukseen. Valmennuksen tavoitteena on verkostoitua, jakaa hyviä käytäntöjä, jakaa osaamista ja kehittää koulun toimintakulttuuria, jaettava johtajuutta sekä yhtenäistä porvoolaisten koulujen toimintakulttuuria.

Oppilashallintojärjestelmän toimivuutta parannetaan ja digitalisaation hyödyntämistä hallinnossa lisätään. Digitaalisten järjestelmien virtaviivaistamiseen panostetaan merkittävästi vuoden 2024 aikana. Talousarviovuoden aikana uudistetaan palveluverkon kehittämisen periaatteita sekä tutkitaan kuinka oppilaaksiottoalueita voitaisiin kehittää lapsen yhtenäisen oppimisen polun takamiseksi myös jatkossa. Hinthaaran sivistyskeskuksen remontti etenee ja Peipon koulun korvaavan Gammelbackan koulun

suunnittelutyö saadaan valmiiksi ja hankesuunnitelma hyväksytään. Näiden suunnittelutöiden yhteydessä suunnitellaan englanninkielisen luokan ja toisen ruotsinkielisen kielikylpyluokan sekä yrittäjyyspainotteisen yläkoululuokan perustamista Porvooseen vuonna 2023 tehtyjen selvitysten perusteella.

Henkilöstö

Aluerehtori järjestelmä luo aikaa strategiselle johtamiselle ja mahdollistaa palvelualueen kehittämisen yhteistyössä henkilöstön kanssa. Laadukkaaseen johtamiseen panostamisen tavoitteena on lisätä henkilöstön työhyvinvointia ja mahdollistaa henkilöstön keskittyminen omiin ydintehtäviinsä. Pedagogiseen johtamiseen ja opetushenkilöstön sekä ohjaajien työn tukemiseen vaikutetaan toimintakulttuurin kautta osallistavuuden lisäämisellä kaikilla tasoilla. Tämä vaikuttaa jokaisen palvelualueella työskentelevän työtehtäviin ja niitä pyritään kehittämään yhdessä. Avoin vuorovaikutus ja mahdollisuudet kehittyä työssään eri rooleissa luo jokaiselle kehittymisen mahdollisuuksia omassa työssään ja samalla työhyvinvointia.

Henkilöstön työnkuvia tarkistetaan palvelemaan kokonaisuuden kehittämistä. Näistä esimerkkeinä opetuksen kehittämiskoordinaattorin nimikemuutos kehittämispäälliköksi sekä uuden oppilashallinnon koordinaattorin tehtävän perustaminen. Lisäksi nykyiset johtamiseen liittyvät määräaikaiset virka-apulaisrehtoreiden tehtävät lukiossa ja Pääskytien koulussa vakinaistetaan. Johtamisen rakenteita on uudistettu ja vuorovaikutusta on lisätty ja johtamisen sekä opettamisen resurssija koulujen välillä on yhteinäistetty. Tavoitteena on lisätä ymmärrystä jokaisen ydintehtävästä, jotta saavutetaan yhteinen Porvoon suomenkielisten perusopetus- ja lukiokoulutuspalveluiden toimintakulttuuri, jossa lapsi ja nuori sekä henkilöstö voi hyvin ja oppimisen edellytykset olisivat huippuluokkaa. Osaava ja innokas henkilöstö luo parhaat mahdollisuudet oppilaiden ja opiskelijoiden oppimisen ja hyvinvoinnin takaamiseksi. Henkilöstön työhyvinvointia seurataan ja kehitetään työyhteisökyselyjen tulosten mukaan suunnitelmallisesti. Lisäksi yhteisöllisyyttä ja jaetun johtamisen periaatteita edistetään edelleen.

Porvoon kouluvalmentajamallia kehitetään siten, että lukuvuodelle 2024–25 pilotoidaan kouluvalmentajia myös Porvoon suurimpiin suomenkielisiin alakouluihin (2 kpl). On tärkeää ennaltaehkäistä jo varhaisessa vaiheessa lasten ja nuorten keskuudessa levinnyttä pahoinvointia ja siihen liittyvää oireilua. Pilotin tuloksista raportoidaan suomenkieliselle koulutusjaostolle ja kasvun ja oppimisen lautakunnalle. Kevään 2024 aikana kouluvalmentajien tehtävänkuvauksia tarkennetaan ja varmistetaan että Porvoon kouluvalmentajamalli on kauttaaltaan yhdenmukainen.

Koulunuorisotyöhön selvitetään vuoden 2024 aikana uusi toimintamalli yhteisesti toimialojen kanssa. Uusi/uusvanha malli voi mukaila Porvoossa jo aiemmin ollut mallia, jossa keskellä päivää nuorisotyötä tekevät ovat läsnä kouluissa, koska pääosin kaikki lapset ja oppivelvolliset ovat silloin samoissa tiloissa ja näiden palvelujen piirissä sekä helpoiten tavoitettavissa. Asiakaslähtöisyys toteutuu, kun ollaan asiakkaiden kanssa samoissa tiloissa ja lapsi/nuorisoryhmien tapaaminen ja moniammatillinen yhteistyö voi mahdollistua paremmin huomattavasti vaikuttavammin. Näillä toimenpiteillä pyritään vastaamaan ja vaikuttamaan lisääntyneeseen levottomuuteen, pahoinvointiin sekä kiusaamiseen.

Henkilöstön saavutettavuuden takaamiseksi sijaisjärjestelyitä uudistetaan ja perustetaan uusia vakinaisten sijaisten tehtäviä, jotka tulevaisuudessa myös takaavat pätevin henkilöstön riittävyyttä palvelualueella. Monikulttuurisuuden sekä oppimisen tuen haasteisiin vastataan uudistuneilla priorisoinneilla satsaamalla suomi toisena kielenä opetukseen ja konsultoivaan oppimisen tukeen normaalin tuen ohella. Lisäksi oppilashallinnon prosesseja uudistetaan ja henkilöstön työnkuvia muokataan digiosaamisen ja tiedolla johtamisen prosessien varmistamiseksi.

Talesarviovuonna 2024 jatketaan panostusta myös opetushenkilöstön työkuormien arviointiin. Tavoitteena on mitoittaa työmäärä oikein ja tarvittaessa ottaa uutta opetushenkilöstöä tasapainottamaan kuormitusta, joka edesauttaa henkilöstön jaksamista ja työhyvinvointia. Lisäksi tällä voidaan taata myös jatkossa pätevän opetushenkilöstön saanti. Henkilöstökoulutukseen ja itsensä kehittämiseen panostetaan myös yhteisillä vuorovaikutuksellisilla tilaisuuksilla ja yksilötason koulutuksilla. Koulutuksissa painotetaan yhteisiä painopistealueita, joihin luodaan myös jatkossa yhteisiä työpajoja riittävän vuorovaikutuksellisen uudistumisen mahdollistamiseksi. Vuonna 2024 varmistetaan opettajien koulutuksissa, että kaikkien opettajien nepsy-tietoutta lisätään.

Talous

Suomenkielisten perusopetus- ja lukiokoulutuspalveluiden suurimmat kustannukset koostuvat henkilöstömenoista sekä sisäisistä eristä liittyen koulukiinteistöjen sisäisiin vuokriin ja oppilaiden ruokailukustannuksiin. Yhteiskunnallisiin muutostrendeihin vastaminen vuonna 2024 lisää henkilöstökuluja palveluiden laadun säilyttämiseksi samalla kun kiinteistöihin liittyvät sisäiset vuokra-kustannukset hieman laskevat palvelualueella. Lisäksi on erittäin vaikeaa ennakoita maailman kriisien vaikutuksia kustannuksien kehittymiseen tai palvelutarjonnan lisääntymiseen mahdollisten pakolaisten osalta. Oppilasmäärän kasvun pysähtyminen alakouluissa ei vaikuta palveluverkon supistamiseen tai opetusryhmien lukumääriin alentavasti vuonna 2024 ja vastaavasti yläkoulujen oppilasmäärän kasvu on jo vaatinut uusien ryhmien perustamista, joka lisää henkilöstökuluja. Suomenkielinen koulutusjaosto tulee käsittelemään opetuksen resursointia lukuvuodelle 2024–2025 alkuvuodesta 2024.

Valtakunnalliset muutostrendit ja niihin vastaaminen Porvoon suomenkielisissä perusopetus- ja lukiokoulutuspalveluissa aiheuttavat osaltaan henkilöstökulujen kasvua. Satsaaminen oppilaiden hyvinvoinnin haasteisiin, monikulttuurisuuden lisääntymiseen sekä oppimisen tukeen vaatii henkilöstölisäyksiä vuonna 2024. Lisäksi laajennetun oppivelvollisuuden lainsäädännön mukanaan tuomat velvoitteet niin oppimateriaalien, digitalisaation kuin tukitoimien osalta vaikuttavat täysimääräisesti toimintakulttuuriin vuonna 2024 toisella asteella. Digitalisaation hyödyntäminen opetuksessa, nykyisten luokkatilojen vanhentuneiden laitteistojen uudistaminen nostaa leasing kustannuksia käyttötalouteen, vaikka strategisesti kehitämme laitteistojen tehokasta käyttöä opetuksen apuna jatkuvasti. Lisäksi välttämätön oppilashallinnon strateginen kehittäminen tehtävien uudelleenjärjestelyiden kautta luo vuodelle 2024 lisäkustannuksia, jotka toisaalta varmistavat mahdollisuudet tiedolla johtamiseen ja takaavat valtionosuuksien oikeat mitoitukset palveluiden mukaan myös jatkossa. Henkilöstön saatavuuden varmistamiseen tehdyt lisäresursoinnit sijaistyövoimaksi ovat välttämättömiä osaavan henkilöstön pitämiseksi ja saamiseksi myös jatkossa.

Henkilöstön osaaminen ja hyvinvointi on palvelualueemme lasten oppimisen ja hyvinvoinnin keskeisimpiä tekijöitä ja siksi siihen satsataan merkittävästi. Lisäksi henkilöstön kouluttautumiseen tehdyt varaukset lisäävät työhyvinvointia ja antavat mahdollisuuksia jatkossakin riittävän ja osaavan henkilöstön työpanokseen pysyvyyden näkökulmasta.

Suomenkielisen perusopetuksen- ja lukiokoulutuksen palveluverkon kehittämisen periaatteet on suunniteltu valmistuvan talousarviovuoden 2024 aikana, jotta voidaan vastata tuleviin oppilas- ja opiskelijamäärien haasteisiin palveluverkon ja sen tarkoituksenmukaisuuden näkökulmasta. Syntyvyyden alentuminen ja ikäluokkien pienentyminen asettaa haasteet palveluverkon kehittämiseksi ja uudistamiseksi sekä oppilaaksiottoalueiden kehittämiseksi yhtenäisen oppimisen polun näkökulmasta. Toisaalta myös toisen asteen lukiokoulutuksen aloituspaikkojen määrää on tarkasteltava siten, että lukiokoulutuksen saavutettavuus voidaan taata sitä tarvitseville porvoalaisille nuorille.

Vuoden 2024 talousarvioon liittyy epävarmuuksia Porvoon kaupungin joukkoliikenteen kokonaisuuden uudistamisen näkökulmasta ja aikataulusta riippuen. Se lisää haastetta oppilaiden kuljetuskustannusten arviointiin, vaikka yhteistyötä eri toimialojen kesken liikennesuunnittelussa on tehty ja tullaan tekemään jatkossakin tiiviisti. Lisäksi haasteena on toimintatuottojen arviointi, sillä uuden hallitusohjelman hankkeisiin suunnatut määrärahat ennakoidaan pienenevän ja suorat hankerahoitukset sisällytetään osittain perusvaltionosuuksiin.

Ensimmäisen kvartaalin jälkeen palvelualueen taloudellinen tilanne on vakaa.

Ruotsinkielinen perusopetus ja lukiokoulutus

Asiakkuudet

Ruotsinkieliset koulutuspalvelut järjestää perusopetusta ja valmentavaa koulutusta yhdeksässä ruotsinkielisessä peruskoulussa noin 1700 oppilaalle. Oppilasmäärä kasvaa hieman lukuvuodelle 2024–25, mutta näyttäisi sen jälkeen kääntyvän loivaan laskuun. Toisen asteen koulutus järjestetään Borgå Gymnasiumissa, jossa on hieman yli 300 opiskelijaa. Toisen asteen koulutuksessa kehitetään aktiivisesti yhteistyötä Kotkan, Loviisan ja Sipoon ruotsinkielisten lukioden kanssa ja tiivistetään yhteistyötä Linnan-kosken lukion sekä Careerian ja Practicummin kanssa. Yhteistyötä on vielä kehitettävä, erityisesti laajennetun oppivelvollisuuden ja laadun takaamisen kannalta. Peruskoulun jälkeistä nivelvaiheen koulutusta järjestetään sekä Borgå folkakademissa että Practicumissa.

Peruskoulun puolella nähdään tarpeita tukea koulunkäyntiä oppilaille, joilla on haasteita läsnäolon, haastavan käytöksen ja/tai hyvinvoinnin kanssa, jotta tavoite saada peruskoulun päättötodistusta toteutuu jatkossakin. Ukrainasta paenneille lapsille on valmiutta järjestää valmistavaa opetusta ja kehitämme ruotsi toisena kielenä -opetusta. Laajennettu oppivelvollisuus näkyy kohonneena tarpeena järjestää sekä tukiopetusta että erityisopetusta myös lukiossa. Kiusaamisen ehkäisemiseen liittyviä toimenpiteitä on jatkettu ja seurataan aktiivisesti. Samalla selvitetään ulkopuolisen sovittelijan mukaan ottamista.

Toiminnot, palvelut ja prosessit

Ruotsinkielisten perusopetus- ja lukiokoulutuspalveluiden työtä ohjaa ensisijaisesti lainsäädäntö ja asetukset, kansalliset opetussuunnitelman perusteet sekä kuntakohtaiset opetussuunnitelmat ja Porvoon oma strategia. Henkilöstökyselyn tulokset otetaan huomioon kehitettäessä organisaatiotamme ja johtamistamme, jotta meillä on parhaat edellytykset luoda puitteet laadukkaaseen koulutukseen sekä turvalliseen ja terveelliseen oppimisympäristöön sekä oppilaille että henkilöstölle. Johtamisen kehittämisen tavoitteena on luoda paras mahdollinen koulu, jossa oppilaat sekä viihtyvät että oppivat. Oppilashallinnon prosesseja uudistetaan ja henkilöstön työnkuvia muokataan digiosaamisen ja tiedolla johtamisen prosessien vahvistamiseksi. Kehitystyö tiedolla johtamista hyödyntäen oppilasrekisterin tietoja on päässyt hyvään vauhtiin.

Opetuksessa on satsattu lukutaitoon, erityisesti alaluokilla sekä digitaitoihin jaoston hyväksymän digipolun mukaisesti. Koulun toimintakulttuuria kehitetään edelleen, tavoitteena saada "koko koulu"-perspektiivi näkymään koulun arjessa, sekä opetuksessa että kasvatustehtävissä. Erityisopetukseen ohjataan lisää resursseja sekä pienluokkiin että konsultatiiviseen työhön, jaoston päätöksien mukaan. Kolmiportaisen tuen toteutumisen seuranta on aloitettu ja raportoidaan lautakunnalle kaksi kertaa vuodessa kuitenkin niin, että viimeisin tieto on ennen seuraavan vuoden talousarvion laatimishajetta.

Laajennetun oppivelvollisuuden prosessit selvennetään ja kehitystyötä tehdään yhdessä hyvinvointialueen ja muiden kuntien kanssa, joissa on ruotsinkielisiä oppilaita. Erityistä huomiota on saanut opetussuunnitelman mukainen työpajatoiminta.

Hyväksytyn hankesuunnitelman pohjalta viedään eteenpäin prosessia rakentaa esikouluryhmille sopivat tilat Kvarnbackenin skolanin. Borgå Gymnasiumin liikuntatilan rakennus on käyttöään lopussa ja uutta tilaa suunnitellaan. Hinthaaran sivistyskeskuksen remontti etenee ja tuo osittain myös uusia tiloja ruotsinkieliselle koululle.

Henkilöstö

Johtamisen kehittäminen sekä peruskoulun että lukion toimintaympäristön muutokset vaikuttavat ruotsinkielisten perusopetuksen ja lukiokoulutuksen henkilöstösuunnitelmaan. Strategista johtamista on vahvistettu palkkaamalla oppilashallinnon sihteeri yhteistyöpariksi suomenkielisen perusopetuksen oppilashallinnon koordinaattorin kanssa. Erityysuunnittelijan toimi muutettiin 2023

suunnitelliaksi ja työtehtävät tukevat strategista johtamista ja aluerehtorimallia. Pitkällä aikavälillä satsaukset johtavat parempiin tuloksiin ja parempaan hyvinvointiin kouluissa.

Erityisopetukseen on palkattu kaksi erityisopettajaa sekä yksi laaja-alainen erityisopettaja. Valmistavan opetuksen opettajan virka vakinaistetaan. Porvoon kouluvalmentajamallia kehitetään siten, että lukuvuodelle 2024–25 pilotoidaan kouluvalmentajia myös Porvoon suurimpaan ruotsinkieliseen alakouluun (1 kpl). On tärkeää ennaltaehkäistä jo varhaisessa vaiheessa lasten ja nuorten keskuudessa levinnyttä pahoinvointia ja siihen liittyvää oireilua. Pilotin tuloksista raportoidaan ruotsinkieliselle koulutusjaostolle ja kasvun ja oppimisen lautakunnalle. Kevään 2024 aikana kouluvalmentajien tehtäväkuvauksia tarkennetaan ja varmistetaan että Porvoon kouluvalmentajamalli on kauttaaltaan yhdenmukainen.

Koulunuorisotyöhön selvitetään vuoden 2024 aikana uusi toimintamalli yhteisesti toimialojen kanssa. Uusi/uusvanha malli voi mukaila Porvoossa jo aiemmin ollut mallia, jossa keskellä päivää nuorisotyötä tekevät ovat läsnä kouluissa, koska pääosin kaikki lapset ja oppivelvolliset ovat silloin samoissa tiloissa ja näiden palvelujen piirissä sekä helpoiten tavoitettavissa. Asiakaslähtöisyys toteutuu, kun ollaan asiakkaiden kanssa samoissa tiloissa ja lapsi/nuorisoryhmien tapaaminen ja moniammatillinen yhteistyö voi mahdollistua paremmin huomattavasti vaikuttavammin. Näillä toimenpiteillä pyritään vastaamaan ja vaikuttamaan lisääntyneeseen levottomuuteen, pahoinvointiin sekä kiusaamiseen.

Haasteet rekrytinnissa näkyvät eniten vaikeuksina löytää päteviä sijaisia. Ongelma on suurempi isoissa kouluissa, joissa on enemmän poissaoloja. Toimenpiteenä on palkattu kaksi sijaisopettajaa. Näin saadaan lisää laatua opetukseen ja tuetaan kouluja rekrytointihaasteessa. Henkilöstölle järjestettävissä koulutuksissa priorisoidaan menetelmiä, jotka auttavat hyvien suhteiden luomisessa ja näkemään oppilaisa hyvän sekä vahvuudet. Vuonna 2024 varmistetaan opettajien koulutuksissa, että kaikkien opettajien nepsy -tietoutta lisätään.

Talous

Suurimmat menot koostuvat sisäisistä vuokrasta sekä henkilöstömenoista. Muutokset toimintaympäristössä ja siitä seuranneet toimenpiteet nostavat henkilöstömenoja.

Laajennettu oppivelvollisuus aiheuttaa uusia kustannuksia syksystä 2024, kun lukiossa panostetaan oppilaiden tukemiseen. Ruotsinkielisen koulutusjaoston lukuvuosittain käsittelemät resurssit peruskoulun opetussuunnitelman mukaisen opetuksen turvaamiseksi pidettiin suurimmilta osin viime vuosien tasolla. Lisäys tarvittiin hieman erityisopetukseen pienluokkien sekä konsultatiivisen erityisopettajan osalta. Satsaus luku- ja digitaitoihin on samalla tasolla kun aikaisemmin. Valmistavan opetuksen opettajan palkkaaminen toistaiseksi ei lisää menoja, kuten ei myöskään sijaisopettajien palkkaaminen.

Oppilasrekisteriä on alkuvuodesta kehitetty, jotta tietojen saaminen automatisoituu ja tiedolla johtaminen helpottuu. Satsaamalla kehittämiseen säästetään jatkossa työresursseja ja tuetaan rehtoreiden ja tukihenkilöiden työtä tietojen hakemisessa.

Ruotsinkielisten koulutuspalvelujen tulot muodostuvat pääosin valtion ulkopuolisista tuista sekä niin sanotuista kotikuntakorvauksista, joiden arvioidaan olevan pienempiä kuin vuosina 2022–23. Ulkoiset tuet kattavat osittain muutamat kehittämistoimenpiteet, mutta myönnettyihin tukiin sisältyy myös omavastuuosuus, joka on yleensä noin 20 % kokonaiskustannuksista.

Koronapandemian seuraukset, koulujen oppilaiden hyvinvoinnin haasteet, tilattujen koulukyytien kustannukset ja Ukrainan sota ja sen seurauksena valmistavan opetuksen tarve, aiheuttavat epävarmuutta talousarviovuoteen. On lisäksi haastavaa ennakoita hankalasta maailmanpoliittisesta tilanteesta johtuvia hinnankorotuksia.

Ensimmäisen kvartaalin jälkeen palvelualueen taloudellinen tilanne on vakaa.

Varhaiskasvatuspalvelut

Asiakkuudet

Syntyvyyden lasku näkyy alle kouluikäisten lasten määrän vähenemisenä myös Porvoossa. Varhaiskasvatuspalveluissa tämä on näkynyt viime vuosina erityisesti kotihoidon tuen käytön vähenemisenä. Alle 3-vuotiaiden lasten osallisuusaste varhaiskasvatuksessa kasvaa ja 1–2- vuotiaiden lapsiryhmien määrä lisääntyy. Nämä ryhmät sitovat henkilökuntaa 1,75 kertaa enemmän kuin vanhempien lasten ryhmät.

Toiminnallisia muutoksia vuodelle 2024 valmistellaan keväällä useassa päiväkodissa. Bjurbölen päiväkodin uudisrakennus otettiin käyttöön helmikuussa. Eestinmäen päiväkodin perusrakennuksen vuoksi päiväkodin toiminta siirretään väistötiloihin elokuussa 2024. Huhtisen päiväkotitoimii väistötiloissa vuonna 2024, kun Huhtisen uudisrakennuspäiväkotia rakennetaan. Kaarenkylän päiväkodista luovutaan elokuussa ja päiväkodin toiminta siirretään Jokilaakson koulun yhteyteen. Gammelbackan päiväkodin esiopetusryhmät toimivat Pääskytien koulun tiloissa kevään ajan. Elokuussa Opinteille saadaan uudet tilapäistilat kahdelle Gammelbackan päiväkodin lapsiryhmälle.

Toiminnot, palvelut ja prosessit

Varhaiskasvatuspalvelujen kysyntä vaihtelee alueittain ja kieliryhmittäin, minkä vuoksi lähipalveluperiaatteen toteuttaminen on haasteellista. Tarvittaessa alueiden välillä tehdään henkilöstösiirtoja vastaamaan kysyntään. Kunnallisia päiväkoteja on 21 ja yksityisiä päiväkoteja kahdeksan. Varhaiskasvatuspalvelujen järjestämisessä keskeistä on riittävien henkilöstöresurssien ja

toimivien toimintaympäristöjen varmistaminen. Tammikuu-toukokuun aikana rekrytoidaan seuraavalle toimintakaudelle 2024-2025 henkilöstöä. Suurin rekrytointihaaste on edelleen kelpoisuusehdot täyttävien varhaiskasvatuksen opettajien ja sosionomien saanti.

Valtion erityisavustuksien avulla panostetaan edelleen toiminnan kehittämiseen. Avustuksia käytetään joustavan esi- ja perusopetuksen pilotointiin, tasa-arvon ja laadun kehittämiseen, vieraskielisten lasten ja perheiden tukemiseen sekä hyvinvointityöhön palkkaamalla varhaiskasvatuksen erityisopettajia, kieli- ja kulttuuriopettajia ja varhaiskasvatuksen lastenhoitajia.

Päiväkotien johtamista kehitetään pilotoimalla apulaisjohtajamallia muutamassa päiväkodissa. Tiedolla johtamista ja laadun arviointia vahvistetaan valtakunnallista Valssi-arviointijärjestelmää ja varhaiskasvatuksen PowerBi-raportteja hyödyntämällä.

Ennakoivaan ja suunnitelmalliseen viestintään panostetaan vahvasti. Tammikuussa osallistuttiin Educa-messuille, jossa kerrottiin Porvoon vetovoimatekijöistä ja rekrytointitarpeista.

Henkilöstö

Varhaiskasvatuksen vetovoiman ja pitovoiman vahvistamiseksi panostetaan henkilöstön saatavuutta lisääviin toimenpiteisiin. Kelpoisuusehdot täyttävän henkilöstön saatavuuden parantamiseksi tuetaan henkilöstön jatkokouluttautumista sekä palkkaohjelman avulla edistetään palkkakehitystä. Rekrytointiasiantuntija aloitti vakinaisena tammikuussa ja näin on saatu vahvistettua rekrytointiprosesseja ja pystytään paremmin tukemaan yksiköiden esihenkilöitä sekä sijaisten että vakituisten henkilöstön saatavuudessa.

Lapsiryhmissä työskentelevälle varhaiskasvatushenkilöstölle maksetaan 100 euroa/henkilö vaaterahaa huhtikuussa ja toinen erä lokakuussa.

Tammi-huhtikuussa on neuvoteltu TVA-ryhmissä sekä OVTES- että KVTES-sopimuksen piirissä olevan henkilöstön 1.6.2024 alkaen maksettavista palkantarkistuksista.

Talous

Kasvun ja oppimisen lautakunnassa hyväksyttiin huhtikuussa päivitetty Varhaiskasvatuksen asiakasmaksuohje 1.8.2024 alkaen varhaiskasvatuksen asiakasmaksulakiin tulevan muutoksen vuoksi. Maksujen perusteena olevia tuloajoja korotetaan edelleen, minkä vuoksi asiakasmaksutuotot vähenevät loppuvuodesta. Asiakasmaksujen alentaminen lisää myös palvelusetelikustannuksia, kun asiakkaiden omavastuuosuus pienenee ja kunnan osuus kasvaa. Lautakunta hyväksyi myös palvelusetelin arvon korotuksen 1.8. alkaen sekä yksityisen hoidon tuen kuntalisän korotuksen 1.8. alkaen, mikä näkyy yksityisen varhaiskasvatuksen kustannusten kasvuna syksyllä.

Valtion erityisavustukset näkyvät sekä tulo- että menopuolella. Avustuksien omavastuut ovat 5–25 % hankkeen kokonaiskustannuksista. Omavastuuosuudet on huomioitu talousarviossa. Avustuksissa ja omavastuuosuuksissa on huomioitu vuodelta 2023 siirretyt avustukset, kun avustusten käyttö on jatkunut vuonna 2024.

Ensimmäisen kvartaalin jälkeen palvelualueen taloudellinen tilanne on vakaa, mutta henkilöstömenojen osuus on alkuvuoden osalta toisiin palvelualueisiin verrattuna prosentuaalisesti suurempi. Varhaiskasvatuksessa sijaiskustannukset ovat merkittävät ja henkilöstömäärää joudutaan lisäämään lisääntyneen lapsimäärän vuoksi.

Toimialan toimintatuottoihin vuodelle 2024 on arvioitu hanketuottoja n. 2,2 milj. €. Summaan on arvioitu mukaan noin 200.000 euroa vuonna 2022 saadusta varhaiskasvatuksen hankkeesta. Kirjanpidon virheenä tämä summa on jäänyt siirtämättä vuodelle 2024, joten arvioitu kokonaisuus voi tästä syystä alittua.

Talouden toteuma ja ennuste 1–3/2024

Kasvu ja oppiminen	Toteuma 1-3/2024	Muutettu TA 2024	Toteuma-% TA 2024	Toteuma 1-3/2023	ENNUSTE
TOIMINTATUOTOT	2 006 014	6 276 433	32,0 %	2 376 487	6 276 433
TOIMINTAKULUT	-29 123 713	-123 630 442	23,6 %	-27 977 156	-123 630 442
TOIMINTAKATE	-27 117 699	-117 354 009	23,1 %	-25 600 669	-117 354 009

Palvelualue					
Kasvun ja oppimisen johto	Toteuma 1-3/2024	Muutettu TA 2024	Toteuma-% TA 2024	Toteuma 1-3/2023	ENNUSTE
TOIMINTATUOTOT	378	0	0,0 %	0	0
TOIMINTAKULUT	-764 862	-3 532 243	21,7 %	-1 177 438	-3 532 243
TOIMINTAKATE	-764 484	-3 532 243	21,6 %	-1 177 438	-3 532 243

Suomenkielinen perusopetus ja lukiokoulutus					
	Toteuma 1-3/2024	Muutettu TA 2024	Toteuma-% TA 2024	Toteuma 1-3/2023	ENNUSTE
TOIMINTATUOTOT	990 678	2 426 000	40,8 %	1 142 489	2 426 000
TOIMINTAKULUT	-12 248 302	-52 291 602	23,4 %	-12 167 090	-52 291 602
TOIMINTAKATE	-11 257 624	-49 865 602	22,6 %	-11 024 601	-49 865 602

Ruotsinkielinen perusopetus ja lukiokoulutus					
	Toteuma 1-3/2024	Muutettu TA 2024	Toteuma-% TA 2024	Toteuma 1-3/2023	ENNUSTE
TOIMINTATUOTOT	256 403	1 076 000	23,8 %	371 306	1 076 000
TOIMINTAKULUT	-5 776 470	-24 894 124	23,2 %	-5 307 067	-24 894 124
TOIMINTAKATE	-5 520 067	-23 818 124	23,2 %	-4 935 761	-23 818 124

Varhaiskasvatuspalvelut					
	Toteuma 1-3/2024	Muutettu TA 2024	Toteuma-% TA 2024	Toteuma 1-3/2023	ENNUSTE
TOIMINTATUOTOT	758 555	2 774 433	27,3 %	862 691	2 774 433
TOIMINTAKULUT	-10 334 079	-42 912 473	24,1 %	-9 325 561	-42 912 473
TOIMINTAKATE	-9 575 524	-40 138 040	23,9 %	-8 462 869	-40 138 040

Tavoitteet 2024

Strategian mittarit: 1. Väedönmuutos, koko Porvoo ja keuhka-alue			
EA2024 sillova tavoite	Silloin voittoon mittarit	Tilanne OVR 1	Vastuutaho
Hyväksytään palveluverkkoselvityksen periaatteet.	Tarkastelu tehty (kyllä/ei)	Kyllä	Kasvo, kaupunkikehitys ja toimintapaiväit
Oppilaskolotooleut tukevat optimaalista palveluverkkoa.	Tarkastelu tehty (kyllä/ei)	Palveluverkkoselvityksen yhteydessä	Kasvo
Strategian mittarit: 2. Hylä-kerroin			
EA2024 sillova tavoite	Silloin voittoon mittarit	Tilanne OVR 1	Vastuutaho
Varhaiskasvatuksen osallisuusaste kasvaa eri ikäryhmissä.	Varhaiskasvatuksen pöirissä, 1-6 vuotiast 6v. = 100% 3-5v. = vähintään 90% 1-2v. = vähintään 63%	Toteutuu	Kasvo
Strategian mittarit: 3. Koulutusolosuhteet			
EA2024 sillova tavoite	Silloin voittoon mittarit	Tilanne OVR 1	Vastuutaho
Porvooon lukutakuu on käytössä alkuopetuksessa kaikissa kouluissa.	Käytössä ei käytössä	Kyllä	Kasvo
Vähintään 99 prosenttia peruskouluon päättäneistä oppivelvollisuusikäisistä saa välttömästi toisen asteen koulutuspaikan.	Toisen asteen koulutuspaikan vastaanottaneiden määrä.	Tiedossa yksityillä	Kasvo
Kaikki oppivelvolliset suorittavat toisen asteen tutkinnon.	Toisen asteen tutkinnon suorittaneiden osuus siottaneista vähintään 99 %.	Tiedossa yksityillä	Kasvo
Strategian mittarit: 4. Katuvarallisuusindeksi			
EA2024 sillova tavoite	Silloin voittoon mittarit	Tilanne OVR 1	Vastuutaho
Asukkaiden osallisuuden lisääminen ja pyrytytmisen vähentäminen.	Turvallisuussuunnitelmien päivityminen asukkaita osallistuen.	Turvallisuussuunnitelmat päivitytään vuocittain	Kaikki, konsempaiväit
Strategian mittarit: 5. Kaupungin lainakanta			
EA2024 sillova tavoite	Silloin voittoon mittarit	Tilanne OVR 1	Vastuutaho
Laaditaan tuottavuusohjelma, jossa kaupungin käyttötilous ja investoinnit tasapainotetaan vastaamaan kaupungin talouden kehitystä vuocille 2024 - 2027	Tuottavuusohjelma laadittu ja hyväksytty. Ulkopuolinen arvio talouden kestävyycdestä hankittu.	Kyllä, itk hyväksynyt	Kaikki, konsempaiväit

